

Contra l'imperialisme lingüístic: a favor de la linguodiversitat
Pere Comellas

Afirmacions com «les llengües són un important patrimoni de la humanitat» o «cada llengua que es deixa de parlar suposa una gran pèrdua» coexisteixen en la nostra cultura amb la tradicional idea que la diversitat lingüística és un inconvenient, uns obstacle. Tenim de debò arguments que justifiquin la necessitat de preservar les llengües? Aquest llibre pretén exposar de manera divulgativa i sintètica algunes de les principals raons que lingüistes i altres estudiosos aporten a favor d'aquesta preservació.

En primer lloc, es repassen les argumentacions relacionades amb la concepció patrimonial. Són les llengües una riquesa? En quin sentit? Cal entendre-les igual que altres creacions humanes considerades valuoses com ara les obres d'art o el folclor? N'hi ha prou amb documentar-les i tancar-les en un museu? Tot seguit s'exploren les suposades potencialitats que les llengües aporten a la ciència: com a font de dades històriques, com a elements importants per entendre el funcionament de la ment o com a receptacles de preuat coneixement botànic, zoològic o farmacèutic. A continuació s'exposen diferents perspectives favorables a la linguodiversitat que tenen a veure amb el valor de la diferència, com ara la idea de fins a quin punt una llengua és una visió del món, què diu l'ecolingüística sobre la diversitat, com podria afectar la creativitat humana la desaparició massiva de varietats lingüístiques o quin pes té la llengua en la conformació d'identitats. Després es fa un cop d'ull al dolor que provoca la substitució lingüística, tant directament, quan aquesta substitució es força amb mètodes opressius i violents, com indirectament, en forma de patiment psicològic i desarrelament de les persones que veuen desaparèixer les seves maneres de parlar. Finalment, es comenta breument l'opinió segons la qual el manteniment de la diversitat és econòmicament poc viable, i s'intenta mostrar que de fet l'homogeneïtzació interessa determinats agents econòmics però al mateix temps en podria perjudicar greument altres. Amb l'exemple de les denominacions d'origen, s'afirma que de fet la linguodiversitat contribueix a la descentralització econòmica i pot actuar com a barrera parcial contra l'assimilació cultural.

El llibre conclou que, si bé algunes de les argumentacions a favor de la diversitat es poden considerar de gran pes, possiblement no es pugui afirmar categòricament que l'amenaça contra la diversitat lingüística és també una amenaça contra la supervivència de l'espècie. Tanmateix, la prudència més elemental aconsella apostar per la preservació.